

AKKOJEN HORINOITA

2024/1

Queer-feminististä pohdintaa yhteiskunnasta

TOIMITUS:

Päätoimittaja ja graafikko:
H-P Ontto-Panula (hplehkonen.com)

Toimittajat ja avustajat:
Paju Ruotsalainen
Sara Valta (sarasadeart.com)
Eppu Wikström (IG @ukko_eppu)
Niko-Petteri Niva (IG @artbynikopetteri)
Essi Tellervo (IG @sosiokultturelli)
Ponneton Tietäjä-jäbä
Pepe VDK

Kansikuva:
Jesse Ghost (jesseghost.com)

Lue verkkoversiota:
ontto-panula.com/akkojenhorinoita

ISSN 2984-2956 (print)
ISSN ? (pdf)
Painosalama, Turku, 2024

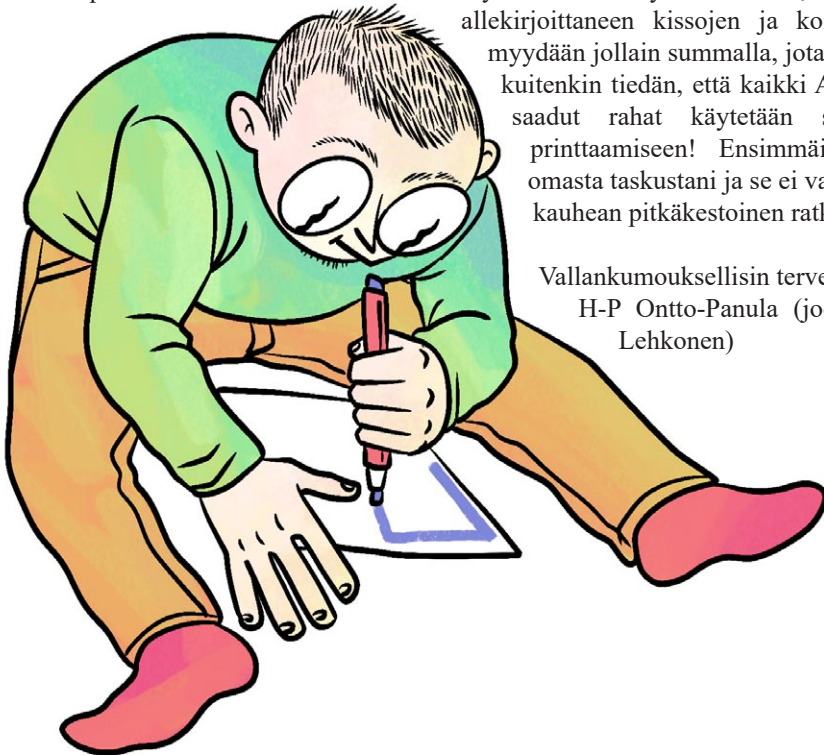
PÄÄKIRJOITUS

Sarjakuvalehtiä julkaistaan liian vähän. Julkaisut ovat siirtyneet liikaa verkkoon. Olen myös itse syyllinen, sillä olen tehnyt oman sarjakuvaaurani webtoon.com -verkkokustantamon palkkalistoilla. Olemme kuitenkin jo nyt huomanneet, että netin arkistot eivät toimi samalla logiikalla kuin kirjastot. Jos Jeff Bezos haluaa tehdä isommat voitot, hän voi päättää poistaa Amazon Primestä muutaman animaatiisarjan, ettei sen tekijöille tarvitse maksaa provikoita. Saman voi tehdä mikä vain muukin palvelu. Tällaisen toiminnan ansiosta olemme menettäneet esimerkiksi Infinity Trainin, OK KO:n ja Fungiesin. Verkosta saa mediaa ilmaiseksi, mutta voiko sen oikeasti omistaa, vai katoaako se samalla kun Yhdysvaltojen konservatiivit keksivät taas yhden lain “suojelemaan” naisia ja lapsia. Ehkä printtimedia on sittenkin viimeinen saareke, missä voi hourailta täysin markkinointikelvotonta ajatuksenvirtaa, ilman pelkoa työnsä katoamisesta bittivaruuteen.

Mutta entä taloudellinen saavutettavuus? Samaan aikaan kun netti on lopettanut olemasta villi länsi ja muuttunut neo-feodalismiksi, omakustanteet kallistuvat. Inflaatio etenee kuin luotijuna, mikä nostaa digipainojen hintoja ja se taas pakottaa omakustanteiden hinnat ylös. Harvassa ovat ne koulut, joissa annetaan opiskelijan käyttöön muutama sata ilmaista tulostetta, joilla voi salaa printata vallankumouksellisia sarjakuviaan. Tästä syystä Akkojen Horinoita on lehti, joka julkaistaan digitaalisena PDF-muodossa täysin jakeluoikeuksin! Jos sinä siis luet lehden PDF-versiota, voit jakaa sen missä haluat ja kenelle haluat täysin ilmaiseksi. Akkojen Horinoita julkaistaan myös paperisena sen arkistoinnista varten. Sillä on ISSN-numero, joten olemme lähettäneet sitä 6 kappaletta Kansalliskirjastolle. Paperinen versio on myös saatavilla hyvällä tuurilla, tai jos etsii käsiinsä

allekirjoittaneen kissojen ja koirien kanssa. Sitä myydään jollain summalla, jota en vielä tiedä. Sen kuitenkin tiedän, että kaikki Akkojen Horinoista saadut rahat käytetään seuraavan lehden printtaamiseen! Ensimmäisen kun maksan omasta taskustani ja se ei valitettavasti voi olla kauhean pitkäkestoinen ratkaisu.

Vallankumouksellisin terveisin, päätoimittaja:
H-P Ontto-Panula (joo joo, olin ennen
Lehkonen)

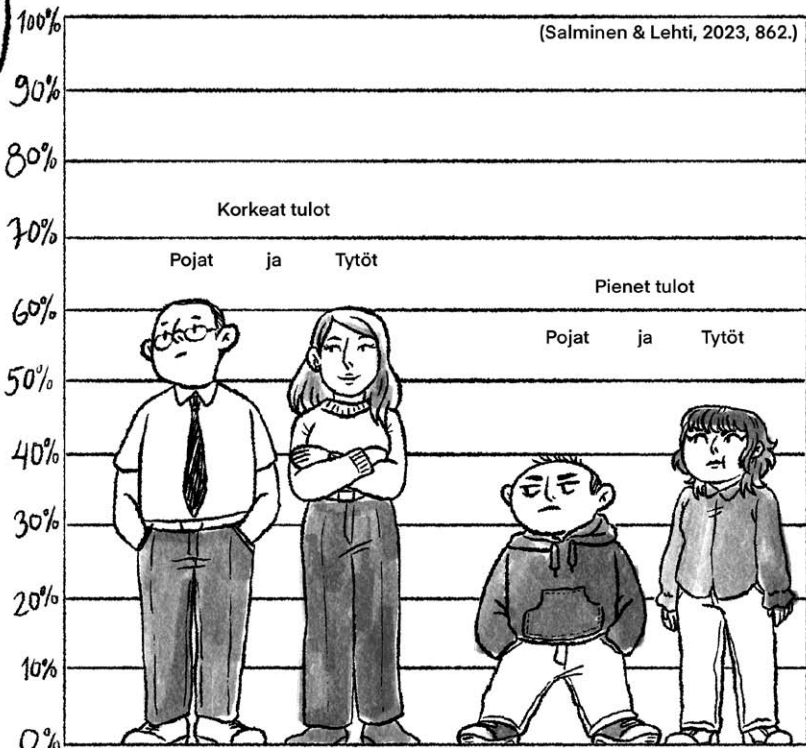
KUN TYÖ TUNTUU
LIIAN RASKAALTA,
KUMPAA LUULET, ETTÄ
POMOSI HALUAA
SINUN TEKEVÄN?

SISÄLLYS

Pääkirjoitus (H-P)	1
Koulutus ja toksinen maskuliinisuus (H-P)	3-9
Analyysi: Kalevauva.fi “Annatteko lastenne leikkiä vuokratalojen lasten kanssa?” (Paju)	10-11
Työttömät kyykkyyn (Eppu)	12-14
Miksi on niin pimeää? (Paju)	15
Anti Anti-gender – Transvastaisuus on osa globaalia ihmisoikeuksien vastaista aaltoa (Sara)	16-26
Rakas Internet (Essi)	27
Isäni suurin valhe (H-P)	28-29
Tee pienenä itse halvalla! (H-P)	30-31
Pyhät Rikkaat (Eppu)	32
Ukon horinoita	33

Janne Salmisen ja Hannu Lehden artikkelissa kerrotaan miten eri tulo-luokissa elävät nuoret päätyvät lukioon.

(Salminen & Lehti, 2023, 862.)

Ei kovin paljon eroa, mutta pojilla menee paremmin.

Oho! Paljon suurempi ero!

Ei kaikilla pojilla mene huonosti, vain köyhillä.

Hauska tavata.

Ei eikö pienituloisia perheitä kiinnosta poikien koulutus?

Tai tyttöjen elämä!? Sen takia tytöt päätyvät vahingossa lukioon?

Tai pahempaa, yliopistoon!

En usko etteikö
koulutus kiinnosta.

Tällainen ajattelu on
myytti, jota kutsutaan
nimellä "poverty of
aspiration".

Poverty of aspiration =
Tavoiteköyhyys, eli köyhät vain
eivät arvosta koulutusta
tarpeeksi, joten heidän lapsensa
eivät menesty koulussa.

(Trenor, 2017, 1, 1)

Morag Trenor kuvailee miten
tätä myyttiä usein käytetään
köyhien vanhempien syytelyyn.
Oma vika jos lapsellasi ei ole
mahdollisuuksia kouluttautua!

Joten mikä sen
koulutuksen pilaa, jos
ei vanhemmat?

Helsingin Sanomien
artikkeli ei ollut
väärässä.

Syyt, joita se listasi,
voivat kaikki olla
totta yhtä aikaa!

Mutta nyt taitaa
vihdoin olla aika syyttää
miehiä kaikesta!

Vitsi vitsi. Oikeasti
syytän toksista
maskuliinisuutta.
#notallmen

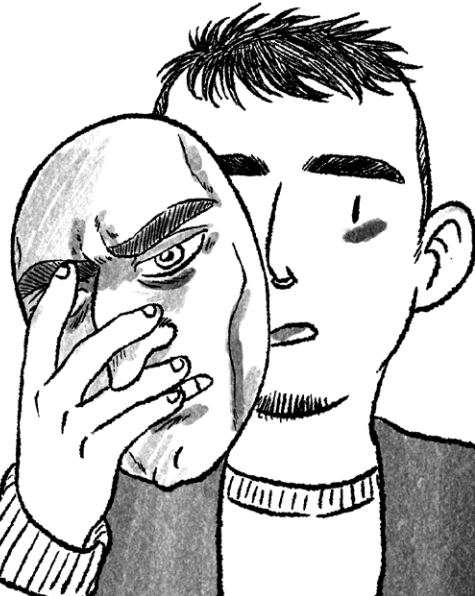
Terry Kupersin mukaan
toksinen maskuliinisuus on
tarvetta aggressiiviselle
kilpailulle ja dominoimiselle.
Tämä johtaa usein
negatiivisiin seuraamuksiin,
kuten väkivaltaan.

(ks. Harrington, 2021.)

Laajoista patriarkaatin
yhteiskunnallisista ongelmista
puhuttaessa ei toksinen
maskuliinisuus ole välttämättä
sopiva termi. Se tekee
ongelmista liian
yksilökeskeisiä.

Mutta tässä tapauksessa näen
ongelman (myös) yksilöiden käytöksessä.
Toksinen maskuliinisuus sopii tilanteeseen,
jossa ongelmat nousevat maskuliinisuuden
esittämisestä, kun yksilö yrittää "pelastaa
kasvonsa" koulussa.

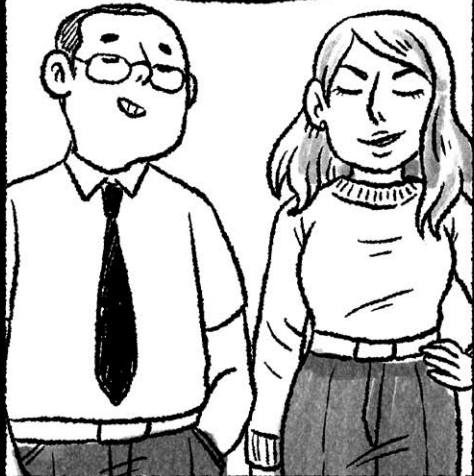
Tulkintani on, että maskuliinisuuden ja dominoimisen toksiset ihanteet saavat pienituloisten perheiden pojat torjumaan koulutuksen.

Koska voidakseen uppoutua koulutukseen, poikien pitäisi myöntää, etteivät he dominoi tällä saralla.

Että he tarvitsevat apua voidakseen saavuttaa sen saman potentiaalin, jonka korkeatuloisten perheiden pojat ovat saavuttaneet jo aikoja sitten, kiitos niiden resurssien, joita heillä on ollut syntymästä asti.

Rikkaat pojat ja tytöt dominoivat, joten näitä vaikeita tunteita ei tarvitse käsitellä.

Köyhät tytöt ovat tottuneet olemaan poikia huonompia. Naiselle avun tarvitseminen ei ole tabu, joten he voivat pyytää sitä.

Mutta köyhät pojat pyrkivät samaan dominoimisen tasoon, kuin rikkaat pojat.

Epäonnistuminen ja avun tarve ei ole "miehekkästä".

Joten on helpompaa (ja miehekkäämpää) torjua koulutus ja ottaa välinpitämätön asenne sitä kohtaan.

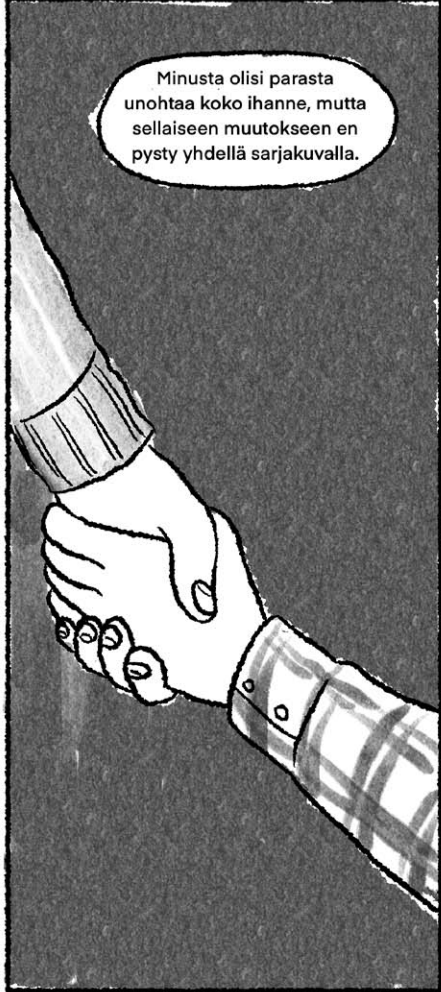
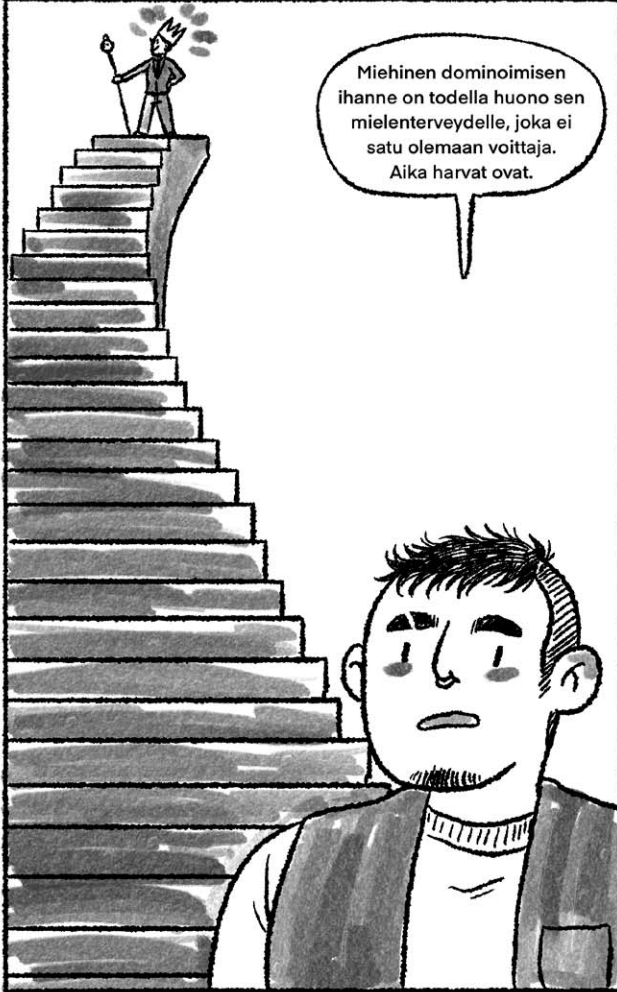
Työväenluokkaisessa perheessä kasvaneena transmiehenä olen tullut miettineeksi asiaa aika paljon.

Sekä toksinen maskuliinisuus, että se tavallinen (50% vähemmän toksinen) maskuliinisuus ovat vaikuttaneet läheisteni elämään sitä rajoittavasti.

Miehin dominoimisen ihanne on todella huono sen mielenterveydelle, joka ei satu olemaan voittaja. Aika harvat ovat.

Minusta olisi parasta unohtaa koko ihanne, mutta sellaiseen muutokseen en pysty yhdellä sarjakuvalla.

LÄHTEET

- Harrington, Carol. (2021). "What Is 'Toxic Masculinity' and Why Does It Matter?" Men and masculinities 24/2. 345–352.
- Kupers, Terry A. (2005). "Toxic Masculinity as a Barrier to Mental Health Treatment in Prison." Journal of clinical psychology 61/6. 713–724.
- Paananen, Veera. (2023). "Miksi pojat jäivät jälkeen?" Online: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009743899.html> Luettu: 24.1.2024.
- Salminen, Janne. Lehti, Hannu. (2023). "Parental Background and Daughters' and Sons' Educational Outcomes: Application of the Trivers-Willard Hypothesis." Journal of biosocial science 55/5. 1–872.
- Terävä, H. (2023). "Suomen Pisa-menestys romahti: lukutaidossa suurempi muutos kuin koskaan aiemmin." Online: <https://yle.fi/a/74-20063393> Luettu: 31.1.2024.
- Treanor, Morag. (2017). "Can We Put the 'poverty of Aspiration' Myth to Bed Now?" Centre for Research on Families and Relationships.

Teksti ja kuvat: H-P Ontto-Panula

ANALYYSI: KALEVAUVA.FI “ANNATTEKO LASTENNE LEIKKIÄ VUOKRATALOJEN LASTEN KANSSA?”

Teksti: Paju Ruotsalainen, Kuvat: H-P Ontto-Panula

Keskiluokkaa määrittää pitkälti kulutus. Erilaiset statusta tuovat tavarat, lasten harrastukset, ulkomaan matkat ynnä muut sellaiset, kiinnostavat keskiluokkaisen ihmisen samaan ryhmään muiden omaan luokkaansa kuuluvien kanssa. Kaikilla on samanlaiset elämäntavat, sama kiire töissä, ja se hirveän kallis remontti, koska “eihän tuota terassia enää tuollaisena kestä katsoa”. Kulutusyhteiskunnassa keskiluokka näkee itseään vauraampien edustavan myös muita hyveitä. Rikkaammat ovat kadehdittavia ihmisiä ja vähävaraisemmat kulutustottumuksiaan myöten puutteellisia, halpoja ja mauttomia. Ryhmiin sidotaan piirteitä, jotka eivät välttämättä kerro yksilöstä mitään. Korkeampi luokka-asema on tavoittelemisen arvoinen asia, kun alempi luokka taas on väijyvä uhkakuva. Samaan aikaan voi keskiluokkaisesta tuntua siltä, että köyhemmät ovat köyhiä omaa laiskuuttaan ja tyhmyyttään. Se ei kuitenkaan poista sitä kytevää pelkoa, että on myös itse yhden virheen päässä siitä, että putoa samaan kuoppaan.

Kalevauva.fi on trubaduuriyhtye, joka kerää kappaleidensa sanoitukset verkon keskustelupalstoilta. Kappaleessaan “Annatteko lastenne leikkiä vuokratalojen lasten kanssa?” ollaan luokkakysymysten äärellä. Voivatko keskiluokka ja työväenluokka mahtua samalle hiekkalaatikolle? Humoristisesti stereotyyppioihin nojaava keskustelu internet-palstalla yhtä aikaa kertoo ja on kertomatta kirjoittajistaan paljon. On mahdotonta sanoa varmaksi onko kunkin lohkaisun kirjoittaja tosissaan, provosoimassa, vai viihdyttämässä itseään väitteiden

absurdiudelle naureskellen “kukahän nyt näin oikeasti ajattelis”. Laulun lopussa on kommentti, jossa kirjoittaja toteaa “vaikka tässä nyt provoillaan, niin eiköhän tässä ole totta toinen puoli.” Joku siis on ainakin jossain määrin toisissaan. Vaikka laulussa siteerataan kommentteja “Uskon, että valtaosalla on rikosrekisteri. Ja useampi vankilatuomio”, heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevia ei ehkä silti suoraan pidetä vankilatuomion saaneina. Taustalla on kuitenkin hienovaraisia ennako-oletuksia. Kirjoittaja saattaa olettaa vähävaraisemmilla olevan enemmän jonkinlaista ongelmakäyttäytymistä, mielenterveysongelmia, tai rikkeitä kuin hänen oman ryhmänsä edustajilla. Kirjoittaja erottaa vuokratalojen asukkaat ja heidän lapsensa toiseuden stereotyyppisiksi edustajiksi, samalla kun hänen oma ryhmänsä, ja hän itse, ilmentää

koko ihmisyyden kirjoja.

Kirjoittajan itsetietoinen olo

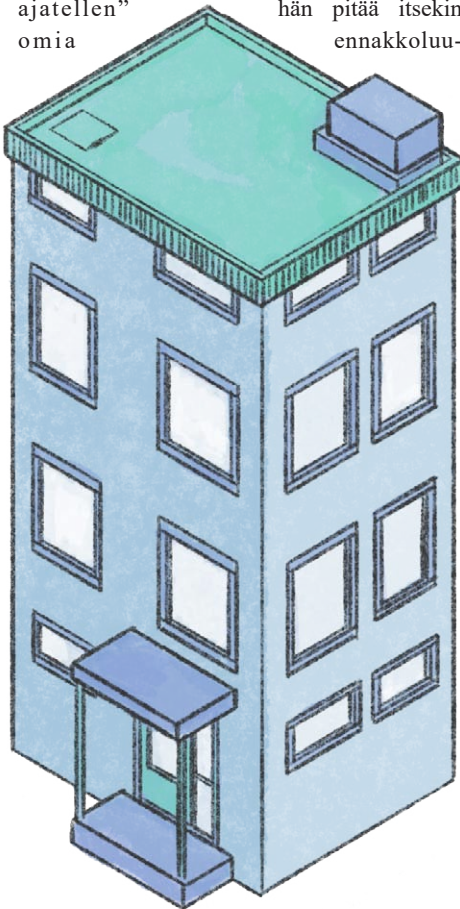

omista ennakkoluuloistaan näkyy tekstistä. Siitä huolimatta hän kokee oletuksilleen löytyvän perusteltua todellisuuspohjaa. Tällaisina todisteina voivat toimia erilaiset omat kokemukset. “Kun kummin kaima joutui ryöstön kohteeksi, oli tekijällä luottotiedot menneet!” Yhdistäessään tämän tapahtuman jo aiemmin syntyneisiin ajatuksiin köyhempien huonomuudesta, saa kirjoittaja perusteltua itselleen hyvin sen, että on jopa järkevää olla varovainen vähävaraisten seurassa. Samaan aikaan on kuitenkin mahdollista, että tätä asennetta häpeillään hieman. Sitä ei välttämättä uskalleta näyttää täysin ulkopuolisille, mutta oman ryhmän sisällä asiasta voi vitsailla jopa röyhkeästi. Tällaisen henkilön kanssa keskustellessa voi tulla esille, että “järjellä ajatellen” hän pitää itsekinnakkoluomia

lojaan hieman ylilyötyinä ja perusteettomina, mutta tunnetasolla hänellä on hyvin perusteltu ja oikeutettu olo.

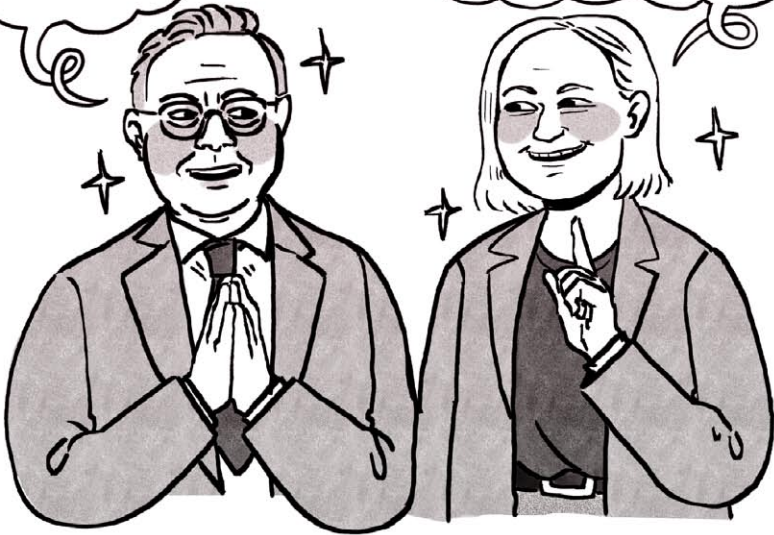
Kuvittelen, että kommentin kirjoittajalla olisi huonommassa sosio-ekonomisessa asemassa oleva läheinen ystävä. Tämä ystävä on todennäköisesti sellainen “hyvä köyhä”, koska kirjoittaja tuntee ystävänsä elämäntilanteen ja lähtökohdat. “Kun miehen firma meni nurin, mies alkoholisoitui ja otti velkaa naisen nimiin, sen jälkeen petti ja jätti yksin lasten kanssa.” Tällaisen jälkeen ystävää kohtaan tuntee empatiaa. Tuntematon ihminen samassa tilanteessa on siinä omaa syytään ja luonteensa heikkoutta. Vaikeassa tilanteessa oleva ystävä tulee kohdatuksi ihmisenä ja saa tulla kuulluksi itsenään, ei ryhmänsä edustajana. Stereotyyppioihin sidotut vieraat ihmiset eivät ansaitse samaa luksusta. Ennakkoluulot ja ensivaikutelma saattavat tehdä uuden ihmisen kohtaamisesta täysin mahdotonta. Kaikki näitä ennakkoluuloja tukevat vihjeet, esimerkiksi maailmankatsomuksesta, luetaan perusteluiksi ennakkoluuloille, kun taas ennako-oletusta vastaan käyvät vihjeet jätetään huomiotta.

Olen itse tätä tekstiä kirjoittaessani vain puoleksi tosissani luodessani päässäni kuvaa henkilöstä, joka edustaa ylempää keskiluokkaa ja vailla syytä vihaa köyhiä, eli ryhmää, johon itse kuulun. Siitä huolimatta on erittäin todennäköistä, että kohdatessani kuvailemani kaltaisen ihmisen, en kykene kohtaamaan häntä omana yksilönään, vaan tiivistän hänen olemuksensa omien ennakkoluulojeni raameihin.

Me välitämme
työväenluokasta, he
eivät vain tiedä mikä on
hyväksi heille!

Olen iloinen, ettei meidän
tarvitse kuulla heidän
ulinaansa koko ajan meidän
uuden lakimme ansiosta!

Uuden lakkolain
mukaan poliittiset
työtaistelut rajoitetaan
kestämään vain
vuorokauden ajan.

Lakon tulee loppua
24 tunnin jälkeen.

Vaatumuksemme eivät vieläkaan menneet läpi!!

PAREMPI ONNI ENSI VUONNA!

Hallituksemme ajattelee vain teidän parastanne!

Ensimmäinen sairauspäivä on palkaton; *Se kannustaa miettimään tarvitseeko oikeasti sairauslomaa!*

Lomautusten varoitusaikaa lyhennetään; *Kuka ei haluaisi pientä yllätyslomaa?*

Työntekijän erottaminen on helpompaa, koska pomo tarvitsee vain pätevän syyn; *Se saa miettimään mistä valitatte työnantajillenne!*

Ja nämähän ovat vain pieniä esimerkkejä siitä, kuinka paljon hallitus teistä välittää!

PS

ME EMME
VÄLITÄ TEISTÄ!

MIKSI ON NIIN PIMEÄÄ

TÄÄLLÄ ON PIMEÄÄ

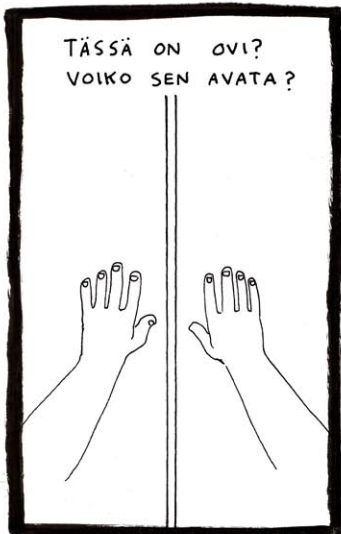
JA AHDASTA

MIKÄ TÄMÄ PAIKKA
OIKEIN ON?

TÄSSÄ ON OVI?
VOIKO SEN AVATA?

JAA. OLIN KAAPISSA.

ANTI ANTI-GENDER – TRANSVASTAISUUS ON OSA GLOBAALIA IHMISOIKEUKSIEN VASTAISTA AALTOA

Teksti: Sara Valta, Kuvat: H-P Ontto-Panula, Pepe VDK, Niko-Petteri Niva

”Ei vittu, persujen takia meillä on nyt tätä
amerikkalaista TERF-paskaa Suomessakin”
-Tumblr postaus, anonyymi

Yllä mainittu kommentti on heijastunut useamman suomalaisen vitutusta anti-gender retoriikan saapumisesta Suomeen. Iso-Britannia ja sen transviihamielinen keskustelu on ollut monen eurooppalaisen sateenkaari-ihmisen huolestuneessa seurannassa jo vuosia. Sama pätee Amerikkaan: translegislation.comin mukaan Amerikan osavaltioiden hallinto käsiteli viime vuonna 600 transihmisten oikeuksia rajoittavaa lakialoitetta. Määrä on moninkertainen vuoteen 2022 verrattuna. Tänä vuonna aloitteita on ollut käsiteltävänä jo 550, vaikka olemme vasta heinäkuussa.

Anti-gender-liike on yleisnimitys naisten ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen ihmisoikeuksien vastaiselle liikkeelle. Anti-gender-liikkeen kärjessä ovat transihmisten mustamaalaaminen ja tarkoituksellinen väärän informaation levittäminen, sekä verkossa, että poliittikkojen lobbauksessa. Anti-gender-liike kulkee käsi kädessä muiden taantumuksellisten poliittisten suuntausten kanssa, jotka saivat vauhtia Trumpin vuoden 2016 vaalivoitosta.

Hämmennystä herättää se, miten olen alkanut törmätä yhä enemmän anti-gender-liikkeen koirapillejä täysin epäkriittisesti toisteleviin näkemyksiin. Koirapilli on väittämä, jossa vihjataan muuhun kuin siihen, mitä kirjaimellisesti sanotaan ja vain käsitteet tietävä ymmärtää oikeasti mitä kyseinen koirapilli tarkoittaa. Tällaisia ovat esimerkiksi niin sanotusti ”oikeiden naisten” tai ”biologisten naisten” hiljentäminen. Yleisimpiin väitteisiin kuuluu, että sukupuolen moninaisuus ei lisää tasa-arvoa, vaan on jopa uhka naisille ja heidän turvallisuudelleen. Perussuomalaiset ovat toistelleet vastaavia näkemyksiä jo kauan sekä koirapilleinä että suorasanaisesti. Tänä vuon-

na persujen kansanedustaja Kaisa Garedeu toi-votti homoille ja transihmisille hyvää juh-lakuukautta kutsumalla Prideä ja Setaa ”vaaralliseksi ääriilikkeiksi”.

Samalla kun äärioikeisto uhkuu homovihaa, epäluuloja näkyy kaikilla poliittisilla suuntauksilla. Olen törmännyt pari kertaa myös ulkoparlamentarisessa vasemmistossa näkemyksiin siitä, miten transasioita puhuminen on turhaa ja hajottaa vasemmiston rivejä. Tällaista transoikeuksia kritisoivaa puhetta on analysoinut muun muassa Camille Auer esseessä ”Kaiken takana on naisviha (niin on, transmisogynia)”.

Tämä pari kertaa kohtaamani ”omieni” tietämättömyys anti-gender-liikkeestä motivoi minua kirjoittamaan tämän tekstin. Olen seurannut anti-gender-liikkeen nousua jo pari vuotta ja pidän lähes itsestään selvänä, että ne poliittiset voimat, jotka haluavat rajoittaa oikeuksiani cisnaisena, ovat samoja, jotka parhaillaan ovat saaneet jalansijaa yhtenä trans-naisten, transmiesten ja muunsukupuolisten ihmisoikeuksien suurimpina polkijoina. Kun tämän yhdistää parhaillaan Suomen sinimustan hallituksen uusliberaaliin yksityistämisen ja leikkaamiskiihtä, sekä oikeusvaltion tahalliseen murentamiseen on tuloksena varsin myrkyllinen soppa.

ANTI-GENDER-LIIKKEEN RAKENNE

Feministisessä verkossa tästä transvastaisesta liikehdinnästä puhutaan usein termillä TERF/Rad Fem (Trans-exclusionary radical feminist tai joskus pelkkä Rad Fem, eli transihmiset aktivisminsa ulkopuolelle jättävä radikaalifeministi) tai heidän itsensä suosimalla Gender

Critical -termillä. Gender Critical -henkilön ajattelun keskiöön kuuluu sukupuolen itsemäärittelyn kritisointi ja biologisen sukupuolen puolustaminen. Näissä näkemyksissä ei sinänsä ole mitään uutta, vaan kyse on vanhoista ennakkoluuloista uudessa paketissa.

”Biologisen naiseuden” puolustaminen ja naisten erittely oikeanlaisiin ja vääränlaisiin, ovat osa sekä oikeiston, että jossain määrin feminismin ja sateenkaariryhteyden pitkää historiaa. Valitettavasti taantumukselliset näkemykset ovat useamman kerran kohdanneet näiden päämäärittäen hyvin erilaisten ryhmien välillä. Transvastaiset ideat löivät läpi feministisessä keskustelussa amerikkalaisen Janice Raymondin julkaistessa kirjansa *The Transsexual Empire* (1979). Transvastaisuudella on kuitenkin hyvin vähän tekemistä nykyfeminismin suuntausten kanssa. Intersektionaalinen feminismi on ollut feminismin suosituin muoto koko 2010-luvun. Sen filosofiaan kuuluu eri sarron rakenteiden tarkastelu niiden kaikissa muodoissa.

Anti-gender-liike on myös kattotermi kaikelle ihmisoikeuksien vastaista agendaa lietsovalle liikehdinnälle. Transihmiset, erityisesti transnaiset, ovat liikkeen suurin syntipukki. Vaikka transihmisten itsemäärittämisoikeudet paranevat Pohjoismaissa ja Manner-Euroopassa, Suomen lempivihapuhetutkija Tuija Sareman mukaan anti-gender liikkeen saama rahallinen tuki on valtavaa. Saresman mukaan rahallista tukea tulee muun muassa Vatikaanilta, Venäjän Ortodoksiselta kirkolta, Amerikan uskonnollisilta tahoilta, sekä Lähi-Idän muslimikonservatiiveilta. Anti-gender-liike on siis vauras ja järjestelmällisesti organisoitu.

Paavi Francis on tosiaan todennut ”sukupuoli-ideologian tämän hetken suurimmaksi uhaksi ihmisyydelle”. Putinin Venäjällä korkein oikeus on julistanut sateenkaariliikkeen ”ääriliikkeeksi”, minkä johdosta poliisi on ratsannut useita Moskovan homobaareja. Tänä vuonna Yhdysvaltojen presidentin vaaleissa jälleen kilpaileva Donald Trump on vannonut tuhoavansa ”sukupuoli-ideologian”.

Yllä: Kirjoittajan muotokuva, tekijä H-P Ontto-Panula

Lukuisilla uskottavan kuuloisilla yhdistyksillä ja tutkijoilla on yhteyksiä anti-gender-liikkeen tukemiin tahoihin. Osa näistä tahoista esiintyy luotettavina lääketieteellisinä järjestöinä, vaikka kyseisillä toimijoilla ei ole lääkärijärjestöjen hyväksymää pätevyyttä tai he ovat puolueellisia ja poliittisesti motivoituneita. Tällainen on esimerkiksi Society for Evidence-Based Gender Medicine (SEGM), joka pyrkii jarruttamaan transhoitoja globaalilla lobbauksellaan.

Anti-gender-liike on saanut osakseen myös erikoisia liittolaisia. Isossa-Britanniassa massiivisen suosittu kirjailija J.K. Rowling on omistanut koko elämänsä poistaakseen transnaiset julkisista tiloista. Tarvitsee vain avata Rowlingin Twitter (sori, siis X) nähdäkseen miten hän maalittaa 100 seuraajan tilejä, jotka kuuluvat joko transihmisille tai sattumanvaraisille liittolaisille. Viimeisin käänne Rowlingin transvastaisuudessa oli holokaustin kieltäminen, kun hän ilmaisi jyrkkää epäuskoa siihen, että natsit olisivat koskaan surmanneet transihmisiä kuolemanleireillä. Tämä tapahtui keskustelussa tunnetusta valokuvasta, jossa natsit tuhoavat Institut für Sexualwissenschaftin transsukupuolisuutta ja homoseksuaalisuutta käsitteleviä tutkimusarkistoja vuonna 1933.

Miten transihmisistä, vähemmistöstä, joka katkaa vain muutaman prosentin koko väestöstä, on tullut niin suuri retorinen pelinappula taantumuksellisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa? Transihmistien historia ja nykyhetki ovat edelleen väärinymmärrettyjä ja alttiita moraalipaniikkimaiselle mustamaalaamiselle. Transihmiset ovat helppo kohde, sillä avoimesta homofobiasta on tullut kansan keskuudessa vähemmän hyväksyttävää. Oikeistolle on edullista hyökätä tätä vähemmän tunnettua vähemmistöä kohtaan.

Vaikka transvastaisia lakeja pusketaan läpi vauhdilla Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa, suurin osa kansalaisista ei ole kovin kiinnostunut kyseisestä vähemmistöstä tai pidä heitä uhkana. Ison-Britannian YouGov

kyselyssä vastaajista vain vaivaiset 2 prosenttia piti transihmistien olemassaoloa suuresti huolta herättävänä asiana.

Suomesta vastaavia kyselyitä ei löydy, mutta on kiinnostavaa tarkastella anti-gender-liikettä näiden tilastojen valossa. Transvastaisia lakeja asettavissa maissa, joissa media, kuten The Guardian tai The Telegraph levittävät jatkuvasti vääriä tietoja transihmisistä, suurin osa rivikansalaisista ei tunnu olevan kiinnostunut kyseisen vähemmistön olemassaolosta lainkaan. Transihmistien oikeuksien valjastamista oikeiston keppihevoseksi ajaa pieni, mutta rahakas joukko äärioikeistolaisia tahoja. Myöhemmin paneudun tarkemmin siihen, miksi itseään naisten oikeuksien puolustajiksi kutsuvat ihmiset keskittyvät niin paljon transihmistien olemassaolon kyttämiseen.

ULKOMAILTA TUOTUA JA KOTIMAISTA, ANTI-GENDER-PUHE SUOMESSA

Suomeen rantautui vuonna 2020 Isosta-Britanniasta tunnettu transviamielinen LGB ryhmä (suomeksi HLB). Suomeen on putkahdellut myös muita transvastaista agendaa lietsovia tahoja, kuin sieninä sateella. Sellaisia ovat esimerkiksi Naisten rintama ja Ihmisten kirjo. Näiden tahojen oikeat päämäärät tulevat nopeasti selville jo verkkosivujen selailtaessa. Aion seuraavaksi kritisoida Naisten rintaman väitteitä siksi, että niissä tiivistyvät keskeiset anti-gender-liikkeen ajatukset. Järjestön verkkosivuilla sanotaan esimerkiksi näin:

”Emme halua määritellä naisia kulttuuristen stereotyyppien kuten naisellisuuden kautta. Naisuus on biologinen realiteetti, ja siitä juontuvat monet naisten historiallisesti kohtaamat yhteiskunnalliset ongelmat.”

Tämä on anti-gender-liikkeen yksi suurimmista keskusväitteistä. Naiset ovat aina olleet alistettuja nimenomaan synnyttämiseen kykenevän kehonsa vuoksi. Tekstissä tämä otetaan esille ideologisista syistä, jotta he voisivat sulkea transnaiset pois naiseuden määritelmästä. Yksikään ihmisoikeusjärjestö

tai transjärjestö ei kuitenkaan kiellä potentiaaliin synnyttäjiin kohdistuvaa sortoa. Nämä tahot ajavat laajaa aborttioikeutta, eikä transihmisten olemassaolo ole vaikuttanut tähän mitenkään. On myös otettava huomioon, että monet transmiehet ja muunsukupuoliset kykenevät tulemaan raskaiksi, joten kysymykset abortin saatavuudesta koskevat yhtäläisellä tavalla. Joka tapauksessa kyseessä on väkivaltainen vastakkainasettelu, joka ei heijasta naisasialiikkeen nykytodellisuutta.

Verkkosivujen Tiedotteet ja Kannanotot -osiossa vuonna 2023 voimaan astunutta uutta translakia kommentoidaan muun muassa näin: *”Suomi on Euroopan väkivaltaisimpia maita naisille. Uhritutkimuksen mukaan vuosittain raiskataan tai yritetään raiskata 5000 naista. Vuonna 2021 seksuaalirikoksiin syyllisiksi epäillyistä tekijöistä miehiä oli 96 %. Jos käytännöt muuttuvat lain seurauksena niin, naisten tilat avataan kaikille, jotka ilmoittavat juridisen sukupuolensa naiseksi, seksuaalirikolliset käyttävät tätä porsaanreikää erittäin todennäköisesti hyväkseen. Tällaiset miehet voisivat vedota syrjintään sukupuolidentiteetin tai sukupuolen ilmaisun vuoksi, jos heitä ei päätetä naisten tiloihin. Eri palveluissa toimivalla henkilökunnalla ei ole mahdollisuutta aukottomasti tietää, kuka on transsukupuolinen ja kuka käyttää lakia hyväkseen rikollisissa tarkoituksissa. Yksikin nainen tai tyttö, joka joutuu rikoksen uhriksi tämän vuoksi, on liikaa.”*

- Naisten rintama ry:n kirjallinen lausunto asiaan HE 189/2022. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeista

Sivuilla on lukuisia vastaavia translakia koskevia kannanottoja. Transihmisten oikeudet leimataan naisia sortaviksi ja transihmisistä ei puhuta heidän oikealla sukupuolellaan. ”Miehillä” viitataan transnaisiin, selvästi pelotellen ajatuksella transnaisista pukuhuoneissa. Tekstissä ei-niin-epäsuorasti vihjataan, että jo transnaisten olemassaolo pukuhuoneissa on itsessään vaarallista.

On totta, että Suomi on Euroopan vaarallisimpia maita naisille. Lopun väittämiä perustelemaan ei kuitenkaan löydy minkäänlaisia lähteitä. Pelon lietsonta on varsin monisyistä ja antaa kliseisen kuvan naisiin kohdistuvasta väkivaltasta jonain, jonka pelottava vieras miespuolinen väijyjä saattaa tehdä milloin vain.

Tilastokeskuksen Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021 -tutkimuksen mukaan 43 prosenttia suomalaisista naisista on kohdannut seksuaalista väkivaltaa elämänsä aikana ja joka kolmas on kohdannut lähisuhdeväkivaltaa. Ristiriitaisesti naisille kuitenkin maalailtaan edelleen kuvia pelottavista puskaraiskureista, sen sijaan että yhteiskunnalla olisi järjestelmällinen strategia kotiväkivallan torjumiseen. Naiset opetetaan pelkäämään vierasta ja pimeydessä vaanivaa vaaraa, vaikka todellisuudessa vaara on kaikkien tilastojen mukaan lähellä ja omassa kotona. On huomattavasti todennäköisempää, että sattumanvarainen väkivalta tapahtuu miesten välillä. Miehet ovat hyväksyttävämpiä kohteita aggressiolle, kun taas naisiin kohdistuva väkivalta on useammin yksityistä, salattua ja toistuvaa.

Vuoden Katsauksia rikollisuuteen -selvitys tutkii tätä:

”Rikosilmoituksiin pohjautuvan selvityksen mukaan noin puolessa raiskaustapauksissa tekijä ja uhri ovat olleet tuttuja keskenään. Oikeusministeriön raiskausrikoksia koskevan selvityksen mukaan noin joka kolmannessa raiskaustapauksessa osapuolet olivat puolisoita tai seurustelivat keskenään, neljäsosassa tapauksista osapuolet olivat tuttavien tai ystäviä, vajaassa viidesosassa tapauksista kyse satunnaistuttavia, ja reilussa kuudesosassa tuntemattomia toisilleen.”

- Rikollisuustilanne 2021: Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa, Helsingin yliopisto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Kyseisessä selvityksessä tarkasteltiin myös naisten turvattomuuden kokemusta. Naiset kokevatkin turvattomuutta lähes kaksinkertaisen määrän miehiin nähden. Tämän naisten turvattomuuden tunteen anti-gender-tahot haluavatkin valjastaa voimaksi vähemmistöjä vastaan.

Sitten väite Naisten rintaman verkkosivuilta: *”Sukupuolen mukaan eriytettyjen tilojen käyttöoikeus tulisi laissa erikseen turvata. Tasa-arvovaltuutetun mukaan niitä koskevat yhteydenotot ovat olleet kasvussa.”*

Väitteen lähteenä oli käytetty Tasa-arvovaltuutetun 2022 selvitystä eduskunnalle. Lukiessani dokumenttia huomasin, että selvitys kehottaa harkitsemaan tilojen käyttöoikeutta tilannekohtaisesti niin, että transihmisille taataan samat palvelut, kuin cisihmisille. Myös yhteydenottoja kuvattiin tasaisiksi, ei kasvaviksi. Sen sijaan löysin lukuisia kohtia uudistuneen translain tukemisesta ja kyseinen selvitys jopa mainitsee anti-gender-liikkeen olevan vastavoima muuten myönteiselle tasa-arvokehitykselle. Anti-gender aktiiveille on varsin yleistä listata lähteitä, jotka eivät tue heidän agendaansa ja sitten toivoa, ettei kukaan tarkista niiden sisältöä. Toinen yleinen tapa on siteerata muita anti-gender-liikkeen aktiiveja tieteellisten julkaisujen sijaan.

Näiden ihmisten mielestä kuka tahansa ”ei tarpeeksi naisen näköinen” on oikeutettu epäilyksen kohde, vaikka kyseinen ihminen olisikin cisihminen. Tämäkin on vanha keskustelun aihe sekä maskuliinisten lesbojen että transihmisten keskuudessa. Vuonna 1998 feministi Jack Halberstam kirjoitti, miten maskuliinisiin naisiin kohdennetaan väkivaltaa erityisesti vessoissa. Vuonna 2015 kansanvälisessä verkossa meni viraaliksi video, jossa vartija retuuttaa maskuliinisen nuoren lesbon ulos vessasta, väittäen tätä mieheksi. Kaegan Arfuson dokumentti *The Grey Area: Perspective of a Masculine Female* käsittelee tätä tapusta ja muuta naisten sukupuolen ilmaisuun liittyvää syrjintää.

”Butch” eli ”rekkis” lesbonaiset ovat varmasti kokeneet tapauksia, joissa butch-naisten naiseutta kyseenalaistetaan sukupuolittuneissa tiloissa tai he kokevat häirintää kadulla. Kyse on siis laajemmasta sukupuolenilmaisun kontrollista, joka kohdistuu monenlaisiin ihmisiin transihmisten lisäksi.

Mitä koirapilleihin tulee, Naisten rintaman logo herättää myös kysymyksiä. Iso-Britannian TERF -järjestöt käyttävät samoja värejä omissa logoissa. Violetti, vihreä ja valkoinen olivat alkujaan naisten äänioikeuden puolesta kamppaileiden sufragettien värit. Nykyään ne ovat ikävä kyllä tulleet osaksi TERF:ien kuvastoa. Naisten rintaman ja muiden anti-genderliikkeiden nimet pyrkivät tahalliseen harhaanjohtavuuteen. Nimet viittaavat tarkoituksella naistenvapausliikkeeseen ja sateenkaarihistoriaan, jolloin niistä tietämätön saattaa pitää järjestöjä täysin kunnioitettavina toimijoina. Esimerkiksi Ylen ”Kuinka Sukupuolesta tuli kirosana” -jutussa eräs haastateltu lääkäri ilmaisee tukensa Naisten rintamalle. HLB -ryhmä taas keräsi osakseen huomiota sillä, että heidät kutsuttiin mukaan eduskunnan lausuntokierrokselle kommentoimaan uuden translain suunnittelua (ks. HLB:n vuosiraportti 2022).

Miksi vain vuoden vanha yhdistys, jolla ei ole minkäänlaista aiempaa kokemusta tasa-arvotyöstä kutsuttiin kuultavaksi? Kyseessä on väkinäinen tasapuolisuus. Sen sijaan että transihmisten oikeuksista olisi monenlaista kokenutta asiantuntevaa keskustelua, jossa transihmisten omat äänet pääsevät kuultaviksi, keskusteluun osallistuu sukupuolivähemmistöjen oikeuksia avoimesti vastustavia ja epätieteellisiä tahoja.

Seuraavalla sivulla: Nimimerkki Pepe VDK:n piirtämä sarjakuva vuodelta 2015. Suomenä. Sarjakuva käsittelee transvihaa erityisesti netti-ilmiönä

VIHAPUHE VERKOSTA EDUSKUNTAAN

Tietenkin transfobinen keskustelu internetissä ei ole mitään uutta. Tunnetun pahamaineinen Musta orkidea -blogi on julkaissut erityisesti transmiesten vastaista tekstiä vedoten yksioikoisesti ”biologisiin totuuksiin”.

Naisten rintamalla onkin hyvin vähän tekemistä naisten oikeuksien kanssa. Jos esimerkiksi tarkastelee naisten asemaa edistävien tahojen kuten UN Womenin tai Suomen vanhimman naisjärjestön Naisasialiitto Unionin toimintaa, on näiden huomio aivan muissa asioissa. Kirjoittaessani tätä, Naisasialiitto on aloittanut kampanjoimisen ”My Voice My Choice, Ääni aborttioikeudelle” -adressin puolesta. Kyseisen kansalaisaloitteen päämäärä on taata aborttioikeus kaikkialla EU:ssa. Aloitteen tukijajärjestöjen listalta on turha etsiä Naisten Rintaman kaltaisia epämääräisiä tahoja. Useampi transnaisten järjestö, kuten Transfeminiinit ry, sieltä tosin löytyy.

Tahojen hämäristä tarkoitusperistä kertoo toiminnan läpinäkymättömyys, sillä on vaikea saada selville, keitä kyseisissä järjestöissä toimii. Varmasti nämä ihmiset perustelevat anonyymiyttä ”vihapuheen pelolla” mikä on ironista, kun ottaa huomioon Setan toiminnan läpinäkyvyyden, jota lisääntyvä vihapuhe ja häirintä sateenkaarivähemmistöjä kohtaan ei ole vähentänyt. Tänä vuonna Yle raportoi Raisio Priden jutun yhteydessä, että puolella Suomen Pride tapahtumissa on tehty häirintää. European International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association ILGA:n raportin mukaan väkivaltarikokset sateenkaari-ihmisiä kohtaan olivat vuonna 2022 huippulukemissa vuosikymmeneneen.

Myös suomessa kansanedustajat ja ministerit ovat avoimesti esittäneet homofobisia kommentteja ja vihapuhetta. Kaisa Gardewin lisäksi muutkin perussuomalaisten kansanedustajat, kuten Vilhelm Junnila ja Lulu Ranne ovat twiitanneet homofobista sisältöä. Lulu Ranne jakoi kuvan sateenkaarikangaskassista, jonka sateenkaaren päälle oli vedetty

raksi kuin stop -liikennemerkissä ja toivoi twiitissään, että ”tällaisia pitäisi saada esille kaduille”, toivoen julkisesti homovastaista propagandaa kaduille.

Sanavapaus on suhteellista ja yleensä oikeiston kohdalla kyse onkin vain heidän omasta sananvapaudestaan. Kärkihuippua vihapuheessa edustaa myös vanha kunnan kristillisdemokraattien Päivi Räsänen, jonka oikeusjuttu kansanryhmää vastaan kiihottamisesta on ollut oikeuden käsittelyssä jo vuodesta 2020. Tämän vuoden huhtikuussa syyttäjän valitus eteni hovioikeuteen, ja Räsäsen syytökset ovat jälleen oikeuden käsittelyssä.

”MIKÄ ON NAINEN?”

Filosofi Judith Butler on tunnettu sukupuolta käsittelevästä klassikkoteoksesta ”Hankala Sukupuoli”, jossa hän käsittelee sukupuolen muodostumista kielessä. Kirja nosti yleiseen tietouteen käsitteen sukupuolesta sosiaalisena konstruktiona, eli jonain, joka rakentuu yhteiskunnan muuttuvien sääntöjen mukaan. Sosiaalinen konstruktio ei tarkoita, että miehiä ja naisia ei olisi todellisuudessa ollenkaan, vaan että kuten kaikki ihmisten määrittelemät konseptit, on myös sukupuoli alati muuttuva ja kulttuurisidonnainen.

Novara Median haastattelussaan Butler puhuu anti-gender-liikkeestä ja sen jäsenten taipumuksesta tivata vastausta ”Määrittele nainen” kysymykseen, seuraavasti:

”Mikä on nainen (Eng. What is a Woman) -kysymyksen tarkoitus on ennen kaikkea saattaa naurunalaiseksi ihminen, joka ei osaa vastata tähän näennäisen yksinkertaiseen kysymykseen. Kysymyksen tarkoitus on näyttää miten maalaisjärjellä (eng. common sense) kuka vain tietää, mikä nainen on. Kuitenkin feministit ovat jättäneet naiseuden määrittelyn aina avoimeksi, koska he eivät ole pitäneet niistä vastauksista, joita yhteiskunta on heille sanellut.” (vapaa käännös: minä)

Myös Tuija Saresmaa on trollattu näillä kysymyksillä oikeiston taholta muun muassa

Yllä: Myös sarjakuvataiteilija Niko-Petteri Niva kritisoi binääristä sukupuolikäsitystä ja bioessentialismia monissa Hyvät värinät -sarjakuvakirjan stripeissä.

Twitterissä. Butlerin sanat herättävätkin kysymyksen: Mitä hyötyä naiseuden yksiselitteisestä määrittelystä meille on? Siitä näyttää olevan eniten hyötyä vain oikeistopopulistien retorisenä aseena.

Amerikkalaista antifasistia Ian Danskinia lainaten:

”Et voi vakuuttaa ihmistä uskomaan, mitä hän ei usko, mutta voit vakuuttaa hänet siitä, että maailma on monimutkaisempi kuin hän luulee.” (vapaa käännös: minä)

Danskin kuvailee tässä osuvasti populismin logiikkaa, jossa yksinkertainen vastaus ja ns. ”maalaisjärki” ovat aina parempia kuin maailman monimutkaisuuden ja jopa ristiriitaisuuden hyväksyminen.

Naiset on määriteltä vuosisatoja sen mukaan kenen tytär, vaimo tai äiti he ovat. Iso osa naisen määritelmää on se, voiko hän synnyttää. Jos naiseus määritellään vain biologian kautta, se päättyy toistamaan näitä samoja esineellisiä stereotyyppioita. Biologisen kohtalon konsepti pakottaa naiset ahtaisiin rooleihin. Tarinaa naisesta, joka odottaa täytymystä heteroliitossa, kahta ja puolta lasta ja punaista maata ja perunatupaa, on ohjannut patriarkaalinen näkemys sotien jälkeisestä ydinperheideaalista. Sekä heteroseksuaaleille että sateenkaarivähemmistöön kuuluville naisille tämä on usein ainoa tarjottu vaihtoehto.

Monet naiset ovat varmasti aidon kiintyneitä naiseuden käsitteeseen ja saavat myös nautintoa näistä perinteisistä rooleista. Mutta kun naiseus halutaan rajata vain tiettyihin perinteisiin rooleihin, kuten äitiyteen ja vaimouteen, on kyse naiseuden kategorian kaventamisesta.

Kieli transfobian ympärillä on kiinnostavaa siksi, miten kulunutta ja mielikuvituksetonta se on. Huoli naisista ja lapsista on kuin haalistunut kopio 70-luvun homofobiasta, lausahduksia lapsesi turmelevista friikeistä toistetaan yhä uudelleen ja uudelleen. Tämäkin tietenkin on yhä nykypäivää arvoliberalismin yleistymisestä huolimatta. Moni ikäiseni lesbo on saanut kuulla pukuhuoneessa supatettuja kommentteja, että mitä jos tyttöjen seassa olisi ällöttäviä lesboja, jotka kuulaisivat niin sanotusti tavallisten tyttöjen perään. Nyt kun vastaavaa homofobista kiusaamista katsotaan todennäköisemmin pahalla, on sen hyväksyttäväksi kohteeksi valittu transnaiset.

NAISEUDEN MONINAISUUS

Naiseuden määritelmä avoimena pitäminen sopii minulle oikein hyvin, sillä se mitä yhteiskunta on tarjonnut minulle aina heteroseksistä monogaamiseen avioliittoon, on alati tunnut pakotetulta teatterilta, jossa kaikki vain esittävät olevansa onnellisia.

Sateenkaariryhteisö ja feminismi ovat tarjonneet minulle työkaluja paremman lähiyhteisön

ja yhteiskunnan rakentamiseen. Heteronormin ymmärtäminen sai minut käsittämään, miksi olin jäänyt huonoihin ja henkisesti pahoinpiteleviin suhteisiin miesten kanssa. Koin, että tämä oli parasta mitä ansaitsin ja että kärsimys oli vain osa naiseuden kokemuksta.

Naisuus käsitteenä yhdistyy keskeisesti heteronaiseisiin. Näin on pohtinut myös tutkija Jenny Kangasvuo kirjassaan ”Bi- ja Panseksuaalisuus”, koska perinteisen naiseuden käsite ei ole hänelle samaistuttava, hän kokee olevansa ennen kaikkea poliittisesti nainen. Tämä oli riemastuttavaa, sillä itse olen ajatellut aivan samaa itsestäni. Koska koen samaa sortoa kuin naiset ryhmänä, olen nainen. Se on solidaarisuuden ilmaus ja näyte halusta tuntee yhteisöllisyyttä muita naisia, transmiehiä ja muunsukupuolisia kohtaan, jotka kärsivät samanlaisesta sorrosta kuin cisnaiset. Feminismin keskiössä on aina ollut kehollinen itsämääräämisoikeus, asia, joka on kielletty sekä cisnaisilta että transihmisiltä. Cisnaisia tämä koskee useimmiten abortin saatavuuden rajoittamisena, kun taas transihmisiä on pakotettu pakkosterilisaatioon ja heidän sukupuolenkorjaushoitojaan portinvartioidaan kovalla kädellä.

Tästä näkökulmasta transihmisten oikeudet ovat osa laajempaa kamppailua ihmisoikeuksien puolesta. Transihmiset kamppailevat saman asian puolesta, eli pakotettujen sukupuoliroolien löyhentämisestä. Kuinka moni cisnainen on ollut tyytyväinen rooliin, johon yhteiskunta on yrittänyt häntä pakottaa? Nyky-yhteiskunnassa naiset kantavat edelleen enemmän vastuuta kodista ja lapsista, sekä tekevät enemmän emotionaalista työtä. Naisvaltaisilla hoiva-aloilla sama kuvio toistuu, sillä naisten oletetaan olevan luonnostaan hoivaavia, jolloin heille ei tarvitse maksaa yhtä paljon kuin miehille.

Marxistinen feministit näkivät naiseuden luokka-kysymyksenä. Naisuus ei ole vain biologinen asia, vaan yhteiskunnan rakentama luokka, josta miesten dominoiva kapitalistinen luokkayhteiskunta hyötyy.

Se, kuka kelpaa naiseksi, on historiallisesti merkittävä kysymys. Mustat feministit, kuten bell hooks ja Andrea Lorde ovat puhuneet siitä, miten ”nainen” on ollut kategoria, johon mustilla naisilla ei ole ollut samanlaista oikeutta. Monet naisiin liitetyt roolit kotiäideistä puhtoihin neitoihin, ovat olleet mustien naisten ulottumattomissa, Euroopan tekemän kolonisaation, orjuuden ja Afrikan valtioiden velkaköyhdyttämisen vuoksi.

Eri identiteettien limittyminen tekee naisista entistä haavoittuvaisempia. Transgender Europe -projekti kartoittaa vuosittain transihmisiin kohdistuvia murhia. Vuoden 2022 Trans Murder Monitoring -raportin mukaan 65 prosenttia murhattuista oli rodullistettuja transnaisia ja 36 prosenttia maahanmuuttajia. Puolet uhreista olivat myös seksityöntekijöitä. Viime vuonna uusi vastaava murhatapaus löytyi muun muassa naapurimaa Virosta, jossa uhri oli musta maahanmuuttaja transnainen.

Oikeiston keskustelualustalta Cryptasta nousi vuonna 2023 eduskuntavaalien jälkeen esille kirjoituksia jotka ovat todennäköisesti tämänhetkisen valtiovarainministerin Riikka Purran tekemiä. Niissä hän avoimesti haaveili musliminaisten ampumisesta julkisissa kulkuneuvoissa. Purralle ei kuitenkaan tullut tästä häikäilemättömästä rasismista mitään seuraamuksia. Musliminaiset saavat osakseen vähemmän ihmisarvoista kohtelua kuin kantasuomalainen valkoinen nainen, joka uhkaa avoimesti julkista hyvinvointia sekä vihapuheellaan, että ajamallaan politiikalla.

ONKO FEMINISMI FEILANNUT?

Vähemintöt muodostavat kätevän syntipukin oikeistolle samalla kun naisten aseman heikkeneminen Suomessa jatkuu. Suomen vanhin naisjärjestö Naisunioni ennustikin vuoden 2023 raportissaan Orpo-Purra hallitusten jättileikkausten osuvan erityisesti pienituloisiin ja heikossa asemassa oleviin naisiin. Vaikka Sanna Marinin hallitus oli edistyksellisin hallitus pitkiin aikoihin, myös sen toimet nais-

valtaisten alojen työolojen ja palkkatasa-arvon parantamiseksi jäivät vähäisiksi.

Janne Auton toimittamassa Talouskuri Tuli suomeen kirjassa tutkijat Anna Elomäki, Hanna Ylöstalo ja Johanna Kantola kuvailevat Sukupuolten tasa-arvo ja hoiva -artikkelissaan, miten Suomessa jossa työmarkkinat ovat jakautuneet voimakkaasti sukupuolen mukaan, julkisen sektorin leikkaukset kurittavat erityisesti pienipalkkaisia naisia. Kyseisessä tekstissä mainitaan myös anti-gender liikehdintä ja sen samanaikainen nousu talouskurijattelun kanssa.

Ylöstalo, Kantola ja Elomäki puhuvat artikkelissaan feminismin uudelleen politisoinnista. Vuonna 2024, kun naisvaltaisten alojen työoloja ja palkkatasa-arvoa ei ole vielä kukaan parannettu, en näe, että mitään muutosta olisi tapahtunut. Nykyfeminismi on ollut jokseenkin kykenemätön tarttumaan naisten materiaalsiin huoliin. 2010 ja 2020-lukuja ovatkin leimanneet enemmän symboliset voitot, kuin vaikkapa todellinen vapautuminen uusliberalismin kuristusotteesta. Niin suuret taistelut eivät ole johtaneet mihinkään: 2008 vuoden finanssikriisissä Eurooppa päästi pankit palkkähästä, ja pankkijärjestelmää ei mitenkään uudistettu. 2015 vuoden pakolaiskriisistä ei opittu mitään vaan Suomi on valmis kiertämään kansainvälistä oikeutta uudella käännytyksellä. Vuoden 2019 massiiviset ilmastomielenosoitukset eivät ole painostaneet päättäjiä aloittamaan riittäviä ilmastotoimia. Kun ihmisten poliittiselle turhautumiselle ei ole rakentavaa kanavaa, se purkautuu arvaamattomasti.

Judith Butler kuvailee kirjassaan *Who Is Afraid of Gender* miten huoli ja ahdistus maailmassa, jota varjostaa Venäjän hyökkäyssota, Palestinalaisten kansanmurha sekä kiihtyvä ilmastokatastrofi, ovat täysin oikeutettuja. Butler ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, miten oikeisto on saanut kanavoitua tätä ahdistusta sukupuolivähemmistöjä vastaan. Taktiikka ei ole uusi vaan vastaavaa on käytetty myös maahanmuuttajamiesten vaarallisuudesta puhuessa.

Butler puhuu anti-gender-liikkeen luomista mielikuvista nimityksellä ”phantasm” ”haamu”. Nämä haamuideat ovat helpompia kohteita ihmisen turhautumiselle, avuttomuudelle ja pelolle, kun todellisuuden kohtaaminen on liikaa. Mitä jos kaikki onkin sukupuolineutraaliuden syytä, sen sijaan että olisi todettava miten paljon työtä on vielä tehtävänä ja miten suuria haasteita yhteiskunta joutuu kohtaamaan.

NAINEN ON NAISELLE SUSI

Mutta joskus oma tuska erottaa meidät toisistamme sen sijaan, että se lähentäisi meitä. Feministi Wendy Brown on esittänyt teorian nimeltä *Wounded Attachment*, Haavoittunut kiintymys. Ihmiset, tässä kontekstissa cisnaiset, kiintyvät omaan traumaansa ja vaalivat sitä naiseuden kulmakivenä. Tällaisessa ajattelussa on paljon myötätuntoa herättäviä teki-joita. Naiseksi kasvaminen on traumaattista. Nuorille naisille myydään esineellistävää usein miestensanelemaa kuvastoa siitä, millainen naisen tulisi olla. Samaan aikaan tytöiltä oletetaan kypsytyttä, mutta heidän kokemiaan haasteita ei oteta tosissaan. Kenelle tahansa naiselle puhumalla saatat kuulla näitä samoja tarinoita. On kuitenkin ongelmallista olettaa, että omaan identiteettiin liittyvä trauma on uniikki.

Kenties transfobinen puhe vetoaa helpommin keski-ikäisiin naisiin, koska he tunnistavat naisten epäreilun kohtelun elämän eri osaluilla, mutta kokevat sukupuolijärjestelmän kritisoimisen liian vaikeaksi ja nykyfeminismin luotaantyöntäväksi. On helpompi syyttää ”ulkopuolisia” ja vieraiksi koettuja ihmisryhmiä eli yleensä transihmisiä ja maahanmuuttajia, yhteiskunnallisista ongelmista.

Sukupuolijärjestelmän haastaminen kaataa naisten niskaan lokaa uhkailun ja vihapuheen muodossa. Kyse voi olla sekä populistisen disinformaation että sosiaalisen paineen toksisesta yhdistelmästä. Kyynisempi voi tulkita, että oikeistolaisemmat naiset ajattelevat sitä, mikä tuo juuri heille lisää etuoikeuksia, muista viisi.

Tämä on niin sanotusti klassinen valkoisen feminismin asetelma.

Syitä anti-gender puheen vetovoimaan voisi pohtia loputtomasi. Siitä miten naisvihän jättämät traumat voivat kahlita mielikuvituksen ja uskon parempaan aina hyperindividualistisen maailmankuvan yleistymiseen. Kaikesta huolimatta feminismin pitää olla utopistista. Pitää osata kuvitella isompaa ja parempaa. Tämän vuoden nuorisobarometrin mukaan nuoret suomalaiset naiset ovat harpanneet huomattavasti liberaalimpaan suuntaan. En ihmettelisi, jos tämä herättäisi syvää huolta oikeistossa. Tämän vuoksi he ottavat mahdollisimmat kovat asetet käyttöön yrittäen viedä oikeistomiehiä ja -naisia yhä konservatiivisempaan suuntaan käyttäen ”Pride-” ja ”transideologialla” pelottelua yhtenä aseenaan.

SOLIDAARISUUS JA VASTARINTA

Tekstini on ollut pitkä, joten tässä tiivistelmä tärkeimmästä:

Anti-gender-liike on tasa-arvolle suuri uhka, sillä se levittää väärää tietoa sekä lähisuhdeväkivallasta, raiskaustilastoista sekä vie energiaa pois oikealta ihmisoikeustyöltä. Se on taantumuksellisten liikkeiden väsytystekniikka.

Itse en halua höpötystä ”naisten suojelemisesta”. Cisnaiset ja -tytöt ovat tällaisessa retoriikassa vain symbolisia esineitä, joilla konservatiivit ja erityisesti miehet voivat pönkittää omaa egoaan ja statustaan tärkeinä ja vahvoina sankareina. ”Nainen” ei ole ihminen, vaan konsepti, jonka ympärille voi rakentaa haluamansa mielikuvan politiikan keppihevoseksi. Suojelluksi tuleminen ei ole vapautta tai vapautumista. Tasa-arvo syntyy sosiaalisesta ja taloudellisesta oikeudenmukaisuudesta, ei siitä, että naiset alistetaan mukailemaan pat-riarkaattisia mielikuvia isällisistä suojelluista pikkuvaimoista.

Tätä tekstiä kirjoittaessani on tapahtunut monenlaista anti-gender-liikkeen vastaista

kuuhuntaa. UN Womenin vuoden 2024 Pride-kuukauden aloitukseen kuului julkaisu, jossa varotettiin ihmisoikeustyön kohtaamasta takapakista ja anti-gender-liikkeestä:

”Jotkut tahot esittävät transihmisten ihmisoikeuksien olevan ristiriidassa naisten oikeuksien kanssa esimerkiksi väittäen, että transnaiset ovat uhka cisnaisten oikeuksille, tiloille ja turvallisuudelle.”

- unwomen.org, LGBTIQ+ communities and the anti-rights pushback: 5 things to know, 2024 (vapaa käännös: minä)

Kyseessä on iso asia, sillä UN Women on koko Euroopan laajin naisorganisaatio. Myös Helsingin Pride-viikko 2024 alkoi hyvissä merkeissä, sillä Naisjärjestöjen Keskusliitto ja Helsinki Pride -yhteisö tiedottivat perustaneensa kansallisen verkoston nimeltä Vastavoima anti-gender-liikkeelle.

Feminismi ei ole kyse vain identiteetistä tai self-helpistä, vaan se on tekoja. Suomalaisen aktiivisuus anti-gender-liikettä vastaan kasvaa ja voimistuu. Vihapuheen ja trans- ja homovastaisen retoriikan kasvu on eittämättä yhteydessä nykyiseen hallitukseen, joka on oikeistolaisin sitten 1930-luvun. Suomalaiset ilmaisevat kuitenkin tyytymättömyytään aggressiivisesti. Vuoden 2023 puoluebarometri ilmoitti yli 60 prosentin suomalaisista olevan tyytymättömiä tai hyvin tyytymättömiä hallituksen toimintaan. Feministit ja ihmisoikeuksien puolustajat eivät voi kuitenkaan luottaa vain parlamentaariseen hallintoon, vaan yhteinen ruohonjuuritason toiminta on vähintään yhtä tärkeää.

Mikäli päätoimittaja on myötämielinen, jatkan tekstiä seuraavassa lehdessä. Käsittelen siinä suomalaista valtavirtamediaa ja sen anti-gender uutisointia.

Rakas Internet,

Kun me tavattiin, sä et halunnut tietää mun nimeä etkä osoitetta. Sä kerroit, että se on netiketti ja se määrittelee meidän suhteen reunaehdot. Mysteeri säilyy ja mä vältyn vaaroilta. Alkuun tavattiin vaan silloin tällöin. Kirjastossa. Saatiin olla yhdessä korkeintaan tunti, ennenkuin kirjastonhoitaja tuli hätistelemään mut pois sun luota. Kaikki ei vielä tunteneet sua, meillä oli jotain spesiaalia. Sitten tulit meille kotiin. Sekoitat kaiken, jopa meidän lankapuhelimen. Kun pidettiin hauskaa, siitä kuului vaan *TSKTSKTSKIIIIUUU-IIIUUUTUUT*. Kaverit halusi nähdä sut. Mentiin kaikki yhdessä aapeliin pelaamaan kasipalloa. Sulla oli mukana myös aina joku kaveri. Kerran joku sun vanhempi kaveri kyseli meiltä oltiin ko me koskettu toisiamme. Me oltiin ehkä kymmenen eikä tiedetty mitä se tarkoitti. Se halus vaan jutella alapäistä eikä pelata ollenkaan. Sun kaverit oli tosiaan vähän outoja, mut ei mua haitannut. Sä annoit mulle niin paljon. Siisteintä oli ehkä musiikki. Sulla oli kaikki maailman levyt ja sain sulta niistä kopioita niin paljon kun jaksoin kuunnella.

Kun vähän kasvoin ja meidän suhde syveni, sä veit mut Habbo Hotelliin. Sain sieltä oman huoneen. Käytiin usein bileissä. Sitten veit mut demittämään ja opin niin paljon, esim. että moottorisahallakin voi masturboida ja että Sanpo kyylää kaikkialla. Mä en vielä tiennyt, että myös äiti ja isä näkee kaiken mitä me tehdään. Ne varmana tiesi, että olit näyttänyt mulle mitä alastomat aikuiset tekee. Näytit mun kaverillekin ja meitä kutsutti aina vatsanpohjasta, kun tultiin koulusta meille ja veit meidät katsomaan sitä. Jos olin yksin koulun jälkeen, niin veit mut meseen. Lisättiin yhdessä salaperäisiä viestejä ja laulunsanoja mun nimen perään ja odotettiin, että joku kysyis niistä.

Aloin viettää sun kanssa entistä enemmän aikaa. Kaikki illat ja välillä yötkin. Mitä enemmän tutustuit mua porukoihin, sitä enemmän niitä sun outoja kavereitakin tuli vastaan. Ne innostu aina kun kuuli, että oon vielä teini. Musta oli ihanaa, kuinka kiinnostava olin niistä vaikka mun pitikin kertoa niille kaikkea vähän omituista, niinkun mitä mulla on päällä. Onneks oli galtsu, laitettiin sinne yhdessä mun kuvia esille. Nyt sun kaverit näki mun naaman ja mä näin ne. Galtsussakin oli hauskoja kerhoja, niinkun "vittuku piisamirotta istu kakun päälle" ja "jos osaat hiihtää, suksi vittuun". Kun isot bändit tuli Suomeen, niin galtsusta ja demittäjistä löysin kavereita keikoille. Istuttiin niiden kanssa tuntikausia asfaltilla paahteessa, että nähtäis Good Charlotte ja Green Day eturivistä.

Mä kasvoin ja susta tuli tosi suosittu. Kaikki tiesi kuka sä oot ja sä olit kaikkialla. Mun piti tehdä entistä enemmän ja olla sun kanssa entistä enemmän saadakseni sun huomion. En laittanu kuvia enää vaan galtsuun vaan myös naamakirjaan ja pian myös instaan. Sä et enää vieny mua uusiin bileisiin ja kerhoihin, vaan jätit mut itekseni etsiskelemään. Mutta kun mä etsin jotain, mulla olikin yhtäkkiä aivan liikaa. Kun mä gläasteella tein esitelmää ja sä autoit, meillä oli vaan wikipedia ja pari verkkosivua, joita lukea. Nyt mä en enää löytänyt mitä tarvitsin sun vastauksien joukosta. Mä olin eksynyt suhun enkä enää osannut päättää mitä mun pitäis laittaa bileisiin päälle tai mitä musaa mun pitäis kuunnella. Sen piti olla jotain tiettyä, että vaikuttaisin sun kavereille siistiltä ja ne haluais olla mun kanssa ja katsoa mua.

Musta alkoi tuntua, etten enää voi luottaa suhun ja siihen mitä kerrot mulle. Sulla oli niin paljon muita suhteita. Samalla olit alkanut kuitenkin seuraamaan mua entistä tarkemmin. Tiesit musta enemmän kuin mä ite ja mun jokaisen liikkeen. Sun tarjoama vapaus oli enää näennäistä.

Mikään ei tunnukaan oikealta ja mä en saa happea. Siksi mä joudun nyt kirjautumaan ulos tästä suhteesta. Toivon, että me molemmat löydetään vielä Se Oikea, vaikka ei oltu sitä toisillemme.

Xoxo, Essi <3

ISÄNI SUURIN VALHE

Tarina siitä miten minusta tuli feministi.

Kun olin lapsi, isäni tapasi usein sanoa

Naiset on kateellisia olentoja. Ne ei koskaan auta toisiaan, ne vain tappelee toistensa kanssa miesten huomiosta.

Näistä sanoista oppineena yritin pärjätä sarjakuva-alalla omillani.

Tai jos tarvitsin apua, yritin saada sitä miehiltä.

Mutta eräänä päivänä tapahtui ihme.

Hei H-P, mä oon lukenut sun sarjakuva-blogia ja sehän on tosi feministinen. Sun pitäis liittyä Feministiseen sarjakuva-toimintaan!

A-ai! No okei, voin mä!

Ryhmä naisille? Miten se muka voisi toimia, jos naiset tosiaan ovat kateellisia olentoja?

Miten väärässä isäni olikaan...

Tää yksi lehti maksaa palkkaa, jos tehdään siihen sarjakuvia. Teethän säkin, H-P?

Hei H-P, mä näin sun sarjakuvan tässä lehdessä. Se oli tosi hyvä! Voisitko tulla pitämään työpajaa yhteen kouluun, missä opetan?

WEBCOMICS
-WORKSHOP-

Sä näytät tietävän paljon nettisarjakuvista. Voisitko tulla puhumaan niistä yhteen tapahtumaan?

COMICCON

Meillä olis yks feministinen projekti USA:ssa, haluatko tulla mukaan, H-P?

Sun ei tarvitse tehdä tätä yksin.

Me autetaan sua ja sä autat muita!

Miten voikaan olla, että naiset ei ole vain monoliitti, jonka joku random ukko voi määritellä. Olisi mun ehkä pitänyt tajuta jo lapsena, että isä valehteli. Enhän mä itsekään halunnut vain kilpailla, vaan tehdä asioita yhdessä hyvässä hengessä. Feministinen sarjakuvatoiminta mahdollisti mulle tosi paljon ja opetti mut sanomaan "hei, mä haluan tehdä tällaisen projektin, ketkä on mukana?"

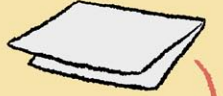
TEE PIENLEHTI ITSE HALVALLA!

Teksti ja kuvat: H-P Ontto-Panula

Tarvitset sakset
ja A4 paperin.

Taita paperi puoliksi...

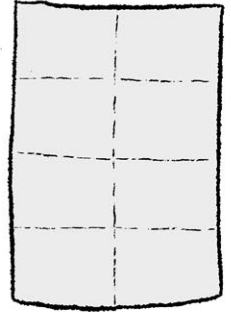

Puoliksi
taas...

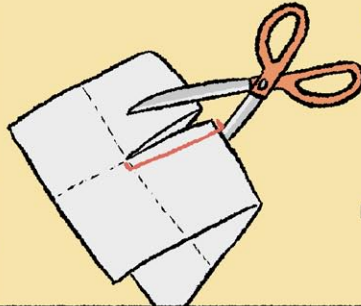
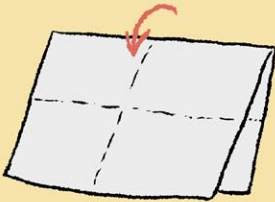

Ja vielä
kerran!

Kun avaat sen, se
näyttää tältä!

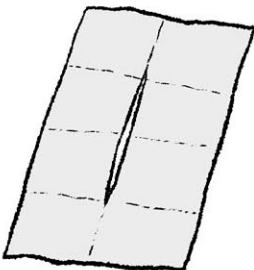
Taita paperi taas puoliksi.

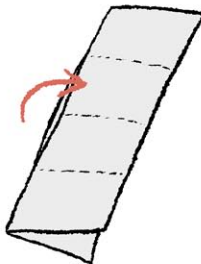
Ole tarkkana tässä!

Älä leikkaa koko
matkalta, leikkaa vain
taitokseen asti!

Avaa paperi
taas!

Ja nyt taita
se puoliksi
pitkittäin!

Ota paperi käsiisi näin
ja työnnä reunoja
toisiaan kohti.

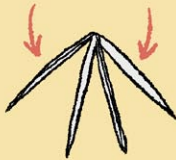
Jos se
näyttää ylhäältä
päin tähdeltä,
oikein meni!

Tämä kuva on
ylhäältä päin.

Tällä tavalla
taittamalla...

Saat aikaan
lehden!

Ja se lehti
näyttää tältä!

(Sivujen reunat jäävät
taitetuiksi. Jos se häiritsee,
voit liimata ne yhteen!)

Vuonna 2014 tein juuri tällä tekniikalla sarjakuvan nimeltä "Avoin kirje sinulle". Teos kehotti sen luenutua äänestämään Tahdon 2013 -kansalaisaloitteen puolesta. Kyseessä oli siis tasa-arvoisen avioliittolain puolesta tehty kampanja.

Opiskelin tuolloin Metropolia AMK:ssa ja ystäväni Sanni opiskeli Haaga-Helia AMK:ssa. Printtasimme kumpainenkin pienlehtiäni omilla oppilaitoksillamme ja menimme vierailemaan eduskuntatalolla sen avoimien ovien päivän aikaan. Jaoimme pienlehtiä kaikille paikalla oleville kansanedustajille ja heidän avustajilleen.

En enää muista kuka kansanedustaja näin sanoi, mutta eräs kertoi pienlehteni olevan Tahdon 2013 -kampanjan toiseksi vaikuttavin vetoisuus, jota hänellä oli tullut vastaan. Kaikkein vaikuttavin vetoisuus oli hänen mukaansa se, kun pikkulapsi, jolla oli kaksi äitiä, oli pyytänyt häntä äänestämään aloitteen puolesta. Näin jäin surkeasti kakkoseksi! Lapsen ei tarvinnut kuin osata avata suutaan, kun minä taas olin nähnyt vaivaa käymällä ensin yli kymmenen vuotta erilaisia taidekouluja voidakseni tehdä vetoomukseni

sarjakuvamuotoon! Vielä tänäkin päivänä kiroan tuota tuntematonta lasta ja vielä hautani levossakin jään hänelle ikuisesti katkeraksi. Minusta ei koskaan tullut se vaikuttavin vaikuttaja, kun tuo liukas luikku vei kunnian nokkani edestä.

Peli ei ole kuitenkaan vielä menetetty! Sinä, hyvä lukija, voit myös tehdä oman vallankumouksellisen ja vaikuttavan pienlehtesi ja jaella sitä ihan kenelle huvittaa! Ehkä sinä voit ylittää saavutukseni ja sieluni voi vihdoinkin saada rauhan, kun tiedän, että sarjakuva on vihdoinkin muodostunut maamme ylimmäksi taidemuodoksi. Tässä tosin vielä varoituksena sana, vältä vihollisiamme pikkulapsia, ne saattavat jälleen viedä kunniamme.

Pyhät rikkaat

ÄLKÖÖT UNOHTAKO HEIDÄN UHRAUSTAAN.

Teidän pitäisi olla enemmän kuin rikkaat veronmaksajat!

He eivät valita laisinkaan!

UKON HORINOITA: AJAN JA TODELLISUUDEN LUONTEESTA

Teksti: Ponneton tietäjä-jäbä, Kuva: H-P Ontto-Panula

Ihmisen kognitio suodattaa varmasti yli 99 prosenttia kaikesta olevaisesta. Aistimme vain sen, mikä on evoluutioprosessissa ollut tarpeen aistia. Jäljelle jäävästä olevaisesta osaa voi havainnoida erilaisilla mittauslaitteilla, osaa ei ainakaan vielä lainkaan. Todennäköisesti koherentti aistimme suodattama todellisuus on aistiemme ulkopuolella tyystin erilainen: kaikenlaisia säiteitä, aaltoja ja ihmiselle liian pieniä tai liian suuria ilmiöitä havaittavaksi. Kun tähän yhtälöön lisätään säieteoriana ja kvanttitason ilmiöitä, se on pojat menoa.

Todellisuus koostuu todennäköisesti lukemattomista säikeistä. Se on hieman kuin filmi, havaittavia ulottuvuuksia vain on paljon enemmän. Kun filmissä yksittäiset kuvat vaihtuvat tiuhaan tahtiin, todellisuuden säikeet värähtelevät hieman samalla tavalla -- eräänlainen lukemattomien säikeiden 5D-filmi! Kun liikutan kättäni edessäni, liike näkökentässäni on vain aivojeni suodattama versio todellisuudesta. Kaikenkattavassa olevassa suunnaton määrä mikro- ja makrotason ilmiöitä vuorovaikeuttavat keskenään, ja aistimani liike on oikeasti ties mitä käsittämätöntä kvanttivärähtelyä, jossa energia rätisee lukemattomissa säikeissä.

Tämä havainnoimamme koherentti maailma, jossa asiat tapahtuvat tiettyssä järjestyksessä, on vain suodatettua todellisuutta, jossa on mukana kognitiomme luoma ajan il-

lusio. Todnäk. Säikeiden eri värähtelyt ovat kokoajan läsnä tuossa kosmisessa filmissä, eli mennyt, nykyhetki ja tuleva ikäänkuin ovat samalla olemassa. Mutta silloin menemme ihmispysykeelle käsittämättömille alueille. Konsepti kuitenkin avaa näkökulmia "henkilönoille" kuten kummituksille tai riivaajille. Ehkä ne ovat heijastumia jonkin toisen hetken säievärähtelystä, ikäänkuin hahmo sellaisesta osasta filmiä, joka ei juuri sillä hetkellä ole heijastettuna valkokankaalle

Minulla on kutina, että osa psykedeelien voimaa on tuon suodatuksen muuntaminen: hermoradat kytkeytyvät hieman eri tavalla, ja maailmasta paljastuu uusia puolia. Osa tuki on ihmisen kognitiivisista rajoit-teista johtuvia harhoja.

Nyt laitan kvanttitasolla säikeet värähtelemään, ja vedän käteeni.

(Teksti on julkaistu alunperin ylilaudalla.)

Tässä numerossa cisvestiitti
puhuu sukupuolesta, mies neuvoo
henkisen elämän kohentamisessa
ja muunsukupuolinen kertoo miksi
miehet ovat perseestä. Kääk!

